

Spreeuwenkasten bij de KNVB

Hij is gratis en effectief en heeft sinds kort de zegen van de KNVB: de spreeuw als fieldmanager. Het idee om deze vogel in te zetten bij het onderhoud van voetbalvelden, krijgt steeds meer gestalte. Als het aan Camiel van den Boogaard en Jip Louwe Kooijmans ligt, wordt het straks gemeengoed.

Auteur: Guy Oldenkotte

Van schreeuwlelijk tot schrokop

Spreeuwen ideaal om engerlingen en emelten uit velden te laten verdwijnen

Spreeuwen zijn eigenlijk niet veel anders dan mensen. In een grote groep zijn ze luidruchtig en geven ze vaak aanleiding tot overlast, maar een op een kun je ze goed hebben. De kans om ze een op een mee te maken, wordt echter steeds kleiner; de spreeuwenpopulatie in ons land staat stevig onder druk. Als vogelliefhebber is Camiel van den Boogaard bekend met de afname van het aantal spreeuwen in ons land. 'Zo verbaasde ik me erover, tijdens een wandeling door de stad, dat er geen

spreeuwenkasten aan de lantaarnpalen en bomen hangen om de populatie een handje te helpen.' Het bracht Van den Boogaard ertoe om zelf een spreeuwenkast te ontwerpen. Als gepassioneerd voetballer realiseerde hij zich tijdens dat proces dat de vogel ook goed hulp kon bieden bij het op natuurlijke wijze onderhouden van een voetbalveld. Vandaar dat hij zijn idee voor spreeuwenkasten bij sportvelden voorlegde aan de KNVB en de Vogelbescherming, waar de suggestie positief

werd ontvangen. 'Als test gaan we nu kasten aan lichtmasten langs voetbalvelden hangen, om te zien of de spreeuw kan helpen bij het aanpakken van problemen met engerlingen en emelten.'

Praktische oplossing

Het is de bedoeling dat de spreeuwenkasten onderdak gaan bieden aan spreeuwen met jongen. 'Deze vogels voeden hun jongen met insecten en larven die ze vinden in het bodemleven of

4 min. leestijd

Camiel van den Boogaard

in het veld', vertelt Jip Louwe Kooijmans van de Vogelbescherming. 'Zo snijdt het mes aan twee kanten; het sportveld wordt op een natuurvriendelijke manier ontdaan van de schadelijke larven, terwijl de spreeuwenpopulatie weer toeneemt.' Volgens Louwe Kooijmans weten spreeuwen de larven feilloos te vinden, maar waarschijnlijk is juist het ontbreken van voldoende voeding de reden dat de vogel als broedvogel sinds de jaren 70 onder druk is komen te staan. 'Het beschikbare voedsel in agrarische grasvelden is sindsdien sterk afgenomen. De lagere waterstand en het intensieve beheer van die velden heeft de leefsituatie voor de spreeuw nog gecompliceerder gemaakt', vervolgt Louwe Kooijmans. De kasten van Van den Boogaard worden op 3 meter hoogte geplaatst en kunnen zowel aan de lichtmast

als aan omringende bomen worden vastgemaakt. 'De kasten zijn hufferproof en kunnen niet zomaar worden verwijderd. Ze zijn speciaal voor dit doel gemaakt. We verwachten dat ze zo'n 15 tot 20 jaar meegaan', merkt Camiel van den Boogaard op. 'Ze zijn gemaakt van speciaal onderhoudsarm materiaal, dat ademt bij warm weer, maar ook voldoende bescherming biedt tegen lage temperaturen. Het materiaal is duurzaam en vergt geen onderhoud.' Omdat de spreeuw een foeragegebied heeft van zo'n 500 meter vanaf de nestplek, kan de kast – of kasten – op een centrale plek worden opgehangen, zo stelt Louwe Kooijmans. 'Als de vogel meer dan 500 meter moet vliegen, wordt het oninteressant.'

Nauwelijks tot geen overlast

Hoewel de spreeuw in groepsverband wordt gezien als hinderlijk of zelfs als een plaag, hoeven clubs niet te vrezen voor problemen. 'Spreeuwen zullen de kasten alleen bevolken in de broedperiode. Tijdens die periode richten ze zich alleen op het grootbrengen van hun jongen en leven ze dus niet in grote zwermen.' Vanwege het uitblijven van grote groepen spreeuwen, hoeven verenigingen ook niet te vrezen voor overlast van de uitwerpselen van de vogels.

De vogels zijn heel makkelijk en totaal niet veel-eisend. 'Het enige wat men moet doen, is eens per jaar de kasten leeghalen en al het aanwezige nestmateriaal verwijderen, om ze daarna grondig schoon te maken', benadrukt Camiel van den Boogaard.

Daar staat tegenover dat de vereniging ook 'makkelijk en niet veeleisend' met de vogels dient om te gaan. Waar het beheer van sportvelden tegenwoordig tot een soort hogere wiskunde is geworden, zijn de vogels wat minder rekenkundig te voorspellen. 'Spreeuwen kunnen goed vaststellen of een veld veel of weinig engerlingen of emelten bevat. Daarom zullen ze veel van deze larven verwijderen. Maar je moet er wel rekening mee houden dat een vogel nooit zijn eigen voedselbron volledig zal uitputten. Daarom zal er altijd wel een aantal engerlingen of emelten achterblijven', merkt Jip Louwe Kooijmans op. Er is dus geen garantie dat de grasmat in een vast patroon wordt aangepakt, stelt hij. Tegelijkertijd wijst hij erop dat zo'n 10% van de golfbanen in ons land al succesvol gebruikmaakt van dit soort kasten.

Tijdens het Nationaal Sportveldencongres op 1 december zullen Jip Louwe Kooijmans en Camiel van den Boogaard hun concept verder toelichten. Meld u aan voor deze jubileumeditie van het Nationaal Sportveldencongres en reserveer een zitplaats via: www.nationaalsportveldencongres.nl.

Het begin of het einde?

Volgens Van den Boogaard zijn er verschillende vogelsoorten die het moeilijk hebben, maar toch positief kunnen bijdragen aan de wensen van de huidige maatschappij. Maar het is vooral de spreeuw die zeer geschikt is. 'Spreeuwen leven van bodeminsecten en beschikken over een dunne snavel om deze uit het veld te pikken', stelt Jip Louwe Kooijmans. 'De spreeuw gaat met die snavel in de luchtgaatjes waardoor de larven ademhalen; zo pikt hij ze naar buiten, om ze vervolgens op te eten.' Camiel van den Boogaard mikt met zijn kasten inmiddels op een bredere doelgroep. Speciaal daarom heeft hij 'Nature in a box' opgericht. 'Hiermee willen we de natuur in de steden stimuleren', zo licht hij die stap toe. Volgens Van den Boogaard kunnen de kasten worden gebruikt als vlinder-, insecten-, bijen-, hommels-, vleermuis- en vogelkast. Ze kunnen zo worden opgehangen en daarmee de biodiversiteit een impuls geven. Vogels als assistent-fieldmanager; het idee is zo gek nog niet. Ze vergen nauwelijks aandacht, zijn effectief en hebben geen instructies nodig om hun werkzaamheden goed uit te voeren. En het mooiste van alles is misschien nog wel dat ze dit volledig gratis doen, zonder dat er een cao aan te pas komt.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6236